

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne peti-vrate 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uradništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. **Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.**

Vabilo na naročbo.

S današnjim dnevom se začne novo naročevanje na dnevnik „Slov. Narod“, kateri velja: Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta . . . . . 6 gld. 50 kr.
Za četrta leta . . . . . 3 „ 30 „
Za mesec julij . . . . . 1 gld. 10 kr.
Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrta leta.

S pošiljanjem po pošti velja:
Za pol leta . . . . . 8 gld. — kr.
Za četrta leta . . . . . 4 „ — „
Za mesec julij . . . . . 1 gld. 40 kr.

Ob enem zopet prosimo, da oni gospodje, ki so nam še kaj na dolgu, precej poravnajo.

Administracija „Slov. Naroda“.

K volilnemu gibanju.

Sprejeli smo sledeče pismo, da ga objavimo v svojem listu:

Precastitim udom volilnega odbora za ptujski okraj!

Pri shodu volilcev za ptujski okraj 11. maja sem jaz bil v okrajni volilni odbor izvoljen. Ker pa kot narodnjak v smislu „pravne“ stranke, katera je narodni program zavrgla, delati ne morem, izstopam iz tega odbora, kar naj častiti odborniki na znanje vzeti blagovolijo.

Ptuj, 26. junija 1873.

Dr. A. Gregorič.

Dalje smo sprejeli sledeče

Poslano.

Gospod dr. Ulaga je pri shodu slovenskih volilcev „pravne“ stranke dne 22. junija t. l. v Celji predlagal, naj osrednji od-

bor „pravne“ stranke v Mariboru z menoj v dogovor stopi zaradi kandidature za mesta in trge celjskega volilnega okraja. Priporočal me je namreč posestnik Kolar iz Konjic za kandidata v državni zbor za to skupino. Ako ravno me jako veseli, da vrli kmetje konjskega okraja v meni zagovornika svojih pravic zapazijo in me za poslanca v državni zbor priporočajo, vendar od „pravne“ stranke kandidature prevzeti ne morem.

Konjice, 29. junija 1873.

Dr. Anton Prus,
odvetnik v Konjicah.

V Ljubljani 30. junija.

V Pešti je učen in hvaljen magjarski politikar, poslanec na deželnem zboru, Julius Schwarz, ravnokar izdal knjigo, v kateri govori prav pametno o iztočnem pitanju, pa si ne more kaj, tudi nas Slovence v račun vzeti in tu govori Švarc po magjarsko ter nas Slovence kar meni nič tebi nič preda srednje-avstrijski nemški državi.

Med tem, ko se zunaj za našo kožo pogajajo, med tem, ko Damoklov meč germanizacije nad nami visi in se žreba o osodi bitja in nebitja našega naroda — kakšen prizor tu med nami? Smo-li vsaj v tem edini, da imamo narodno bitje, v edinstvi hraniti in braniti? Kaj še!

Temuč kakor da bi nam bil naroden obstanek od vseh svetovnih velevlasti zagotovljen in intabuliran, začeli smo boj med soboj ter se je z „Noviško“ parolo „rajši nemčurja kot liberalnega Slovenca“ vrgel od „konservativne“ ali nove „pravne“ stranke ogenj v domačo streho. Tako imamo po vo-

lilnih okrajih skoro da pričakovati dve narodni stranki proti eni kompaktni nemškotarski.

Zadnja „N. Fr. Pr.“ naravnost pove, da ustavski pričakujejo od našega razpora profita. In če ne bomo pazili, imeli ga bodo res. Gotovo pa je, da ne bode imela koristi iz tega ona stranka „konservativcev“ (ki hočejo pri nas bog ve kaj konservirati, menda vendar ne narodnega tlačenja?), katera je ta razpor provocirala. Bodo gospodje že videli, da jih je narodna ideja nosila, da jim je narodna ideja veljavo dajala — da torej vso veljavo s časom izgubodo, če bodo našo v smrti nevarnosti visečo „narodnost“ le kot pritiklino smatrali, jo kot „pagansko“ („Gosp.“) zmerjali, ali zaničljivo o „takoimenovani“ narodnosti govorili („Danica“) ali celo kakor „Novice“, rajši pustili, da je smrti sovražnik njen, nemčur, prej voljen nego pa rodoljuben slovenski liberalce.

Škoda uči. Tako upamo, da bode tudi pri nas; in to bode dober nasledek za one, ki so sami sebi in morda narodu škodo izpovzvali. Mi napredni Slovenci pa držimo narodno, prvič narodno zastavo tem višje in pogumneje po konci, čem bolj jo nekateri zapuščajo, ter smo preverjeni in faktično že prepričani, da se hode od dne do dne več borilcev okolo nje zbralo za narodno svobodo in vsa poštena nesebična načela.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. junija.

Volilno gibanje se vedno bolj razvija. Na Nižje Avstrijskem se je postavil katolško-konservativni osrednji odbor in svoj program v „Volksfreunde“ razglasil. Ta

Listek.

Nadepoln.

(Spisal Baptista.)

(Dalje.)

Bilo je že pozno na popoldne, in zahajajoče sonce, ki je zlatilo bližnje vinske gorice, je navduševalo Jaroslava tako, da je sedel kraj pota na leseno ograjo in v svoj, vedno ga spremljajoči pesniški dnevnik zapisal začetno vrsto bodoče pesni:

„Oh ti zlato sonce!“

A ker rime nij mogel najti, je preložil navdušenje in nadaljevanje, — in četrta ure poneje ga najdemo že na strijčevem domu.

„Bog te sprejmi, ljubi Miha“, pozdravlja ste, priletel mož prijaznega obraza, svoje žlahtnika, „kako si vzrasel; pa kaj vra si tako kuštrav“, nadaljuje, smeje se.

Revež Miha ne ve odgovora, kajti dolge lasce nosil le zaradi „poezije“, in ker je

čul, da je taka noša poetu neobhodno potrebna. —

Da bi torej strijca odpravil od tacihi nerodnih vprašanj, zahvali se prav iskreno za prijazno povabilo, ter povprašuje po teti ino sestričini, na katero se le spominja, da sta se bila pred dvanajst leti v Ljubljani zaradi hrušk skregala.

„Obe ste v vinogradu pri delavcih; prav vesečili ste se čuvši, da nas boš obiskal. Posebno Franca te že željno pričakuje. — Sedaj se malo počij; tu imaš sobo pripravljeno — le odloži. Jaz moram še malo v hlev, ker imam ravno novega hlapca, in ta je še precej okoren.“

Tako rekoč strije odide in pusti Jaroslava v praznej sobi, njemu odločeni.

„Franca me željno pričakuje, je dejal, dekle mora odraščeno biti“ — tako sklepa po sobi gori in doli stopaje naš poet in nekakov čuden čut se ga polasti, kakor — da

se trivjalne primere polastim — mačke, ko hodi okolo vrele kaše.

Zdrami ga dekliski glas z dvorišča:

„Oče, ali je Miha že tukaj?“

„Je, je, v sobi počiva; le gori pojdi Franca, popraševal je že po tebi.“

In dekle skoči po stopnicah, ter odpira vrata v Jaroslavo sobo.

„Dober večer, gospodičina Franca,“ oglasi se plašno naš junak.

„O, kaj me hočeš vikati?“ se smeje, mu roko dajaje deklica, kakih sedemnajst let stara, rudečelična in lepo raščena kakor jelka, „pa še gospodičina! vsaj nijsem iz mesta! To je lepo, da si nas obiskal; vsaj je v Ljubljani mnogo prijetnejše, nego pri nas, in vendar si prišel.“

„Oh Franca, to nij res, tako lepo nij pri nas. Tu imate ptičke, ki vam pojo celi dan, po gozdu vrši veter take skrivnosti skozi zelene, košate vrhove, in po dolini

odbor je postavljen od Rauscherjevih katoliških centralistov. On zagovarja: Ustavni razvoj države na krščanski in нравni podlagi; ohranjenje avtonomije, pravic in imetka katoliške cerkve in verstev od države priznanih; verske (konfesionelne) šole in razširjenje cerkvenih pravic do nadzorstva šol, do vsega poduka in izreje katoliške mladeži. „Pravna“ stranka na Nižjem-Avstrijskem ne bode postavila kandidatov.

Hrvatska regnikolarna deputacija je sprejela sledeči predlog ogerske deputacije: Ko bi cela ali del vojniške granice bil razvojničen in s Hrvatsko zedinjen, pa bi 45 odstotki hrvatskih dohodkov samoupravnih stroškov ne pokrivali, se odstotki za celo Hrvatsko-Slavonsko na novo uredijo.

V **ogerskem** državnem zboru je bila 28. junija zanimiva debata o medverskem vprašanju. Rožnovski škof Šoper je namreč razglašal dogmo o papeževi nezmotljivosti brez vladnega dovoljenja. Levica je vsled tega vlado vprašala, kaj namerava vlada proti škofu storiti. Levica je predložila, naj se ministru za kultus nezaupnica izreče. Minister je branil svoje vedenje v tej stvari. Deak je pritrtil ministru in razvijal ta-le program: On želi uvedenje ameriške sisteme glede razmere med cerkvo in državo, dalje obligatorični (posilni) civilni zakon; v organizacijo avtonomije katoliške cerkve naj se vlada ne vtika; državne ustanove naj bodo ločene od cerkvenih, virilna pravica škofov v gospodski zbornici naj poneha in se škofi v to zbornico ali volijo ali imenujejo. Končno opominja Deak k nepristranosti, brezstranosti in miru, kateri naj se vsakako okrani. Govor je bil z občno zadovoljnostjo in navdušenjem tudi od leveice sprejet.

Vnanje države.

Rusi so Kivo vzeli. O tem sedaj nij dvombe več, ker je bil general Kaufman že konec maja le še dva dni od tega mesta oddaljen. Mladi kan Mohamed Rachim, ki se je dal voditi svojemu zlemu duhu Mađ Muradu je ujet, in Rusi so postali neomejeni gospodarji srednje Azije. Nij bilo malo delo za Ruse, prekoračiti v silni vročini 45ih stopinj divje pustinje, s katerimi je Kiva obdana okolo in okolo. Zato je uspeh ruskega orožja velik tudi v stratežičnem oziru. Ruski vojaki so z neizmerno disciplino prenašali vse težave, znamenje, da je rusko vojaštvo od krimske vojske sem jako napredovalo v vsakem oziru. Važnosti ruske pridobitve ne prezira nobeden. Ruska vlada bo sklopila nove okrajine s časoma z železnicami z državo, ter odprla tako ruski kupčiji nove pote v Perzijo, Turkestan in Kino. Uže pred več meseci je vlada postavila v ta namen posebno komisijo, ki

je sedaj dovršila svoje delo. Komisija je vse stvari dobro preudarila, ter nasvetovala, da so v povzdigo ruske trgovine s transkavkaskimi deželami in s Perzijo podaljša železnica iz Poti v Tiflis čez Baku do Teherana. Daljšava te železnice bi znašala 1437 verst, zato bi imela veliko prednost pred angleško turško železnico iz Skodra, ki bi bila dolga 2140 verst. Za občevaranje s srednjo Azijo, ki je velike važnosti tudi v političnem oziru, bi Rusija zidala železnico iz Orenburga v Samarkand in Taškend, 2000 verst dolgo. Za trgovino v Kitaj pa železnico iz Jekaterinograda v Jokutok — katero mesto je po vodi uže v zvezi s Kino — dolgo 3145 verst. Kadar Rusija te železnice dodela, je njena zveza z Azijo popolnem dovršena.

Na **Francoskem** je najvažniši dogodaj dneva govor, katerega je imel Gambetta pri zadnjem shodu republikanskih vodjev v Verzajlu. Gambetta je dejal, da je prizadevanje sedanje vlade bolj smešno nego nevarno. Sedanje ministerstvo je le efermerno. Vse se suče sedaj okolo boja med ultramontanizmom in načeli moderne družbe. Ko je Gambetta primerjal klerikalne nakane z demokratično propagando, poudarja, da se treba propagandi Vatikana ustavljati. „Borili se ne bomo za sanjarije“ pravi Gambetta, „nego za dejanske reči, ne za ideale, nego za resnico.“ Govornik dalje spominja na slovesne izjave novega predsednika, ter pravi, da so pogodbe, ki stoje nad strankami, in katere omaje le sila od zdolaj ali pa atentat od zgoraj. A raba sile bila bi od obeh strani enako pogubljiva. Govornik izreče, da ima popolno zaupanje v lojalnost predsednikovo, posebno pa v mišljenje armade. „Armada je narodna, ona se ne prišteva in se ne bo štela k nobeni stranki (?). Velika večina dežele je odločno republikanska. Republika je edino rešenje, edina bramba Francoske Republike, ki stoji na lastnih nogah, ne bodo omajale vse bedarije mogočne reakcije.“

Pri poslednji debati o Leroyerovi interpelaciji monarhisti republikancem še govoriti niso pustili, nego so z veliko silo tiščali na konec debate. Se jim je pač mudilo!

Španski kortesi so izročili Pi y Margalu oblast, da sestavi ministerstvo po svoji volji. To je izbudilo še v angleških listih svoj odziv. „Times“ pravijo, da reprezentuje Pi y Margal zmerni element v republiki, in je zmogen, težave sedanje situacije premagati. — V Sevili in nekaterih drugih krajih so napravili tako imenovani „nespravedljivi“ nemire, ki so bili pa zopet ukroteni. V Biskajji je bil poslednje dni Dorregaray od republikancev tepen, ter je izgubil 60 mrtvih in 300 ranjenih, kar je za njegovo malo ar-

mado jako veliko. Polkovnik Castanos je Iran zopet vzel. Karlisti so že zvonili zaradi zmage, pa prezgodaj.

Italijanski kraj je telegrafično naročil Minghettiju, naj sestavi novo ministerstvo. Minghetti se baje pogaja s Perruzijem in Pisanellijem, da bi stopila v ministerstvo. Vojni minister Ricotti je pripravljen še ostati, ako se mu dovoli toliko, kolikor bo potreboval za vojne reforme. Zbornica poslancev je sklenila v poslednji seji, da se Kavurjev kanal nazaj kupi, ter je na to odložila zborovanje.

Perzijanski šah je pristopil genevski konvenciji zaradi ranjenih in ujetih vojakov. V četrtek zapusti London, ter se popelje čez Dover v Pariz, kamor pride 5. julija.

Dopisi.

Iz Trsta 28. jun. [Izv. dop.] V celi Sloveniji menda ne najdete takega zatiranja slovenske narodnosti, kakor se nahaja v naši slovenski tržaški okolici. Mestni magistrat ima prosto roko izpeljavati svoj daleko segajoči lahonski načrt, namreč z mnogovrstnimi pripomočki okolico v tak duševni stan pripraviti, da se bode z njo kot z mrtvim strojem po lahonsko delati moglo. Čul sem nedavno od nekega ultralahona, s katerim socialno dobro izhajam te le besede: Ko bi okoličani hoteli, kje bi bil zdaj Trst! Vidite okoličani, za kake namene vas hočejo porabiti. Za povečanje Italije in zatiranje lastne krvi. To je njih geslo in namen. Ozrmo se v okoličanske šole. Slovenščina se uči v I. in II. razredu, ker se drugači ravnati ne more. Pa še v teh razredih se vriva toliko laščine, da se slovenščina slabi. Okoličani, letos ste poklicani, da si izvolite po novi volilni postavi lastnega poslanca v državni zbor na Dunaj. Ta poslanec, katerega boste izvolili, ne bo imel s tržaškim mestnim zborom (consiglio d' citta) nič opraviti. Tudi ne bo navezan na tržaški magistrat, ki bi mu to ali ono reč ovirati mogel, ampak on bo govoril, presil in terjal sam to od vlade, kar mu bo naša okolica naročila. Okoličanski poslanec, če je domačin in pozna okolico, lahko vam dosti koristi in vas pripravi v boljši stan. Če si boste pa izvolili lahona, to je takega človeka, katerega bo tržaški magistrat javno ali tihotapno pripo-

šumlja bister potok, — to je krasno, to je navduševalno!

„No veš kaj, — vetra celo nemam rada; potok pa za družega nema nič prijetnega, nego za otroke, ki lovijo ribe in rake po njem. Ne vem, od kod jemlješ vso krasoto,“ odgovarja, ustna zategovaje Franca.

Jaroslav zopet nij vedel, kaj bi delal, a teta, ki sedaj pristopi, ga reši iz osupnosti, v katero ga je bil spravil dekletov odgovor.

Vsi trije gredo doli, kjer se jim še strije pridruži, ter sedejo v lopo na vrtu, razgovarjaje se o navadnih stvareh.

Malo pozneje dojde še nekdo, katerega vsi domači prav prijazno sprejmó; bil je sin bližnjega sosedu, bogatega posestnika in starega prijatelja strijeve rodline. Klicali so ga: Pavel, in ker je bil nekaj študiral in se tudi malo po gosposko nosil, pritikal so imenu tudi besedo: „gospod!“

Ta gospod Pavel našemu Jaroslavu nij bil nič prav po všeči. Kakor je posnel iz razgovora z njim, je bil sicer čisto pošten

in pemeten fant, — a Jaroslav je pogrešal na njem ono poetično izoliko, katero bi moral po njegovih mislih vsak količkaj izobražen človek imeti.

Tudi se mu nij dopadalo, da se je Pavel proti Franci tako po domače obnašal.

Ko je prišel Jaroslav po večerji v svojo sobo k počitku, dolgo nij mogel zaspati. Franca, Pavel, strije, teta, gozdovi, poezija, to je bila sodrga in še v sanjah je govoril melanholično: „Oh ti zlato solnce“ pa rime tudi sedaj nij našel.

Družega dne — pa kaj bomo mučili potrpežljivega bralca s popisom — kako je hodil Jaroslav pesmarit „tja v temni gozd“ „k šumljajočemu studencu“, „pod vršče vrhove“ in v enake praznične kraje, — povejmo rajši, da je bil, prej ko je solnce zašlo trikrat za daljno vinsko pogorje, strašno — zaljubljen v svojo sestrično Franco.

In akoravno se je bil do tega trenutka strogo ogibál vseh „erotičnih“ poezij, propadel je vendar sedaj nemilej osodi — ter zapustil „očaka Triglava“ in „deročo mater

Savo“, pustil speče Slovence in razne svetnike božje, katere je cpeval. Sedaj mu je le Franca polnila srce, in ker mu to ime nij bilo dosti mehko za miloglasne kantate, spremenil ga je v „Franija“. „Oh Franija!“ je zdihoval, „oh Franija ljubim te“, je pisal v svoj dnevnik.

Koderkeli je srečeval deklico, za katero mu je bilo srce in pesniška žila, povsod in vedno je napeljeval pogovor na „krasoto življenja“ in njega slast v poeziji. Pa kako bitko ga je prešinilo, ko ga je deklet, praktično odgojeno in brez razuma za njegovo posiljeno sentimentalnost, ki je bila uže tako ozko prirastla k njegovej naturi, — smej se odvrčevalo od neslanih sanjarij s kak „naivno“ opazko. Revež, ki nij vedel, da za naivnostjo skriva razum, in da Franca, dobro poznajoča njegovo bolezo, odvrča le iz bojazni, da ne bi kedaj prigrabil priložnost, ter odkril svoje želje in hrepenenje.

(Konec prih.)

ročal, potlej je že gotovo znamenje, da bode vas bolj v reve in nadloge potisnil, ne bo za okolico jezika obrnil, in ostali boste brez zagovornika in z vami je proč! Torej okoličani! spolnite svojo sveto dolžnost, volite vsi edini vašega domačina, to je okoličana, in nobenega mestjana, ker ti ljudje ne poznajo vas in ne vašega položaja. Volitev v državni zbor bo za 6 let, tedaj če bo voljen okoličan, bo šest let za vas delal, nasprotnik vač pa bi šest let za okolico molčal ali pa samo za Lahe govoril. Zberite se večkrat skupaj, pogovorite se o tem, nevednim razložite reč na tanko, da ne bodo dvomili; kadar ste v krčmi pri čaši vina, obrnite vaše govore na volitev, vašim tovarišem bo to dopalo in naša narodna reč bo imela dober vspeh. Vrli mi bratje! vzemite te male besede k srcu, katere vam govori in bode še govoril pri vsaki priliki. — Okoličan.

Iz Ljutomera 26. jun. [Izv. dop.] Tukajšnji nemškutarji so sedaj uničeni; pri volitvah v okrajni zasto p so z veliko večino Slovenci zmagali. Proti volitvi velikega posestva je bil vložen protest celo na namestnijo v Gradci. Ali zavrnjen je bil na veliko sramoto nemčurjev in tukajšnjega glavarstva. Gospodarstvo v vseh važnih zadevah imajo torej naši slovenski možje v rokah, v katere imamo vse zaupanje in kateri bodo nedvomljivo za našo korist se potegovali.

Naša okrajna posojilnica lepo napreduje. Promet denarja se vekša od dne do dne, ravno v tej meri raste zaupanje, katerega to društvo popolnem zasluži, kajti v pomoč je ljudem vseh stanov, ter ne tira nobene politike. (S-701)

Naše čitalniško društvo nameravamo preustrojiti v „politiško-gospodarsko“ društvo, ali pa tudi samostalno tako društvo osnovati. Sprevidamo namreč bolj in bolj, da čitalnica po sedanjih pravilih ne ustreza našemu kmetiškemu ljudstvu in ne zadostuje pri sedanjih razmerah. Pa o tem bodem že pozneje poročal.

S Pivke 27. junija [Izv. dop.] V velikem strahu je tukajšnje ljudstvo zaradi epidemične bolezni „uščev“ (Friselausschlag), ki v Slavnici, Selcih, Kočah, Žejah, Matenji vasi in Rakitniku razsaja in mori. Strašna je res ta bolezen kajti človek je v 12 urah zdrav, bolan in mrtev. Umirali so sedaj največ odrasli okolo dvajsetega in tridesetega leta. Gospodje duhovniki so skoro noč in dan z obhajilom na potu in kakor je čuti, je v nekaterih vaseh že čez trideset bolnikov. Ako bode bolezen tako napredovala kot je sedaj pričela, kmalu bode po vaseh vse tiho in prazno, kajti vse bode v bolniški postelji zdihovalo. Ljudstvo je vse zbegano in tožno; a kaj bi tudi ne bilo, ko je skoro v vsaki hiši bolnik in v nekaterih še več. V takih prilikah so mrtvašnice zelo potrebne, kajti kakor hitro je mogoče, treba je mrvice v njo prenesti, ker je bolezen nalezljiva. — Sedaj ko to pišem, imamo že dva v mrtvašnici in prej, ko bode jutri poldne, bode že morda mrtvašnica premajhna. — Želeti bi pa bilo, da bi bile mrtvašnice trdno zidane in na primernih prostorih pokopališč; ne pa kake raztrgane lesene barake preblizu šolskih poslopij (kakor je pri neki kaplaniji na Pivki.), kjer se vsaki dan šolska mladina zbira in lahko bolezen po vsej okolici zatrosi.

S Pivke 29. junija. [Izv. dop.*] Ne navadna, huda bolezen je tukaj po Pivki razsajati jela. Človeka popade najprej huda vročina, zlasti pri srcu ga peče, ko da bi hotelo vse v njem zgoreti; potem ga velikanski pot oblije, da postane vsa postelja pod njim mokra i za potom sledi v 24. urah ali zdravje ali pa smrt. Ako mu se k zdravju obrne, izpahnejo mu se po vsem životu nekaki majhni, ospicam podobni, črnkasti petéhi, katerim tukaj rbad pravijo, kar je navadno dobro znamenje, če namreč bolnik vso pekočo vročino i bolečino premaga, se ne razgrne i ne prehladi. Kakor hitro pa se razgrinja in premrazi, rbad vanj potegne i proč je s človekom. Čem močji in zdraveji je človek, tem hitreje ga zadavi. Epih 14 dni je tega, kar se je v Kočah, rojstnej vasi rajncega milijonarja Kalistra, prvič ta morilka prikazala, a v kratkem času se je po vseh bližnjih vaseh slavinske fare razpasla, da imajo duhovni gospodje dan i noč s previdevanjem sila mnogo opraviti, vsled česar je eden (g. L. Gorenjec) na istej bolezni sam obležal, tako, da je v največji nevarnosti.

Ko je šel kakor navadno, peš s sv. obhajilom ven, bil je še zdrav kot riba, a nazaj so ga, kakor slišim, skoro mrtvega pripeljali. Otrok in starčekov ta bolezen navadno ne napada, ampak večidel matere in očete, pa tudi fante i dekleta v najlepših letih. Umrlo jih je do zdaj v tem kratkem času uže 20. Bolnih pa je neki v enej samej vasi (Selce) uže čez 50. Zdaj pak se je ta pošast, kterej tukaj, po analognej živinskej bolezni, črnica pravijo, iz slavinske fare tudi v sosednje duhovnije širiti jela. V Št. Ivanu leže v mrtvaškej izbi trije mrtveci, ki so bili predvčeranjem še popolnem zdravi, v Prestranku sta včeraj obležala dva, v Orehku i Črnelicah tudi dva, eden je prebolel. Kako se bolezen širi na ono stran Selca naprej proti Št. Petru i Zagorju mi v tem hipu še nij na tanko znano. Hudo i žalostno je vsekako zdaj tukaj, ko je človek, kakor ob najhujši koleri denes še zdrav i vesel, jutri pa uže mrtev na mrtvaškem odru. Ali kar je najžalostnejše, je to, da se naša slavna okrajna vlada, ki si je toliko prizadevala za vpeljanje nemških šol v slovenskej Postojni i pred kratkim časom nedolžne podpise na pohlevno prošnjo do cesarja kakor najbolj strupensko kugo preganjala, zdaj zato hudo pošast, ki ljudi neusmiljeno davi, nič ne zmeni, kar jej je, kakor slišim, tudi slavinski župan dobro opomnil, rekoč, da, če kako govedo crkne ali kak pes steče, delajo take ceremonije, da je groza; če pa ljudje mrjejo ko muhe, se od teh slavnih gospodov nikdo za to ne briga. Neki premožniši bolniki klicali so sprva okrajnega zdravnika postojnskega na svoje stroške k sebi, toda, kakor slišim, le k svojej nesreči. Ukazal je namreč okna odpreti, bolnika razodevati i ga celó z mrzlo vodo močiti, na kar je precej — smrt sledila. To je ljudi vplašilo tako, da so zdaj zbegani bolniki, katerih število se od dne do dne ogromno narašča, čisto brez vse znanstvene, zdravilne pomoči. Je li slavnej deželnej vladi to znano, i če jej je znano, se li ne bi spodobilo, bolnim pomagati i kar je mogoče storiti, da se ta huda pošast naprej po deželi širila i trovala ne bi?!

Denes zjutraj čutili smo tukaj potres.

*) Od drugoga dopisnika.

Dostavek: Ko sem mislil pismo uže zapečatiti i na pošto ga oddati, sem zvedel, da je slavinskemu gosp. Poldetu uže odleglo, da je brez nevarnosti; ali v Št. Ivan so čez noč spet dva mrtveca prinesli, tako, da jih je zdaj uže pet v mrtvašnici. Ravno ta hip sem pa tudi to veselo novico zvedel, da je denes vendar neka zdravstvena komisija iz Ljubljane se prizibala, mrtvece ogledavat i to bolezen študirat. Iz tega je razvidno, da je glas o tej hudej bolezni na vse zadnje vendarle tudi do Ljubljane priromal. Kdor dolgo, dolgo čaka, na vse zadnje vendar nekaj pričaka. Škoda, da nijso tudi bolniki dolgo, dolgo časa čakati hoteli.

Domače stvari.

— (Slovenščina v uradu.) „Vaš jezik je vpeljan v urade!“ razglašal je po janiče-velški aféri gospod Ajbešfeld-Conrad, da bi znanemu tepežu „a posteriori“ vindiciral politično važnost. Vendarle pa je še zdaj dosti „prenapetežev“ in „fanatikov“ na Slovenskem, ki ne verujejo, da naš jezik enakopravnost uživa v uradih. Tem nevernim Tomažem bo pa sledeča istorijca temeljito zaprla zabavljiva usta. Gospod J. M. je imel dobiti od slavnega davkarstva v Krškem 7 gold. 22½ kr. Oglasil se je zanje s slovensko pobotnico ddo. 26. maja 1873. l. in jih res dobil. Živa duša ne bi bila vedela, da je ta pohlevna slovenska pobotnica c. kr. davkarskemu uradniku dala povod, dokazati neizmerno „globoko razumljenje“ jezikove ravnopravnosti in čudno spoštovanje „slovenščine v uradu!“ Pa po nesreči je prišla pobotnica pozneje v roke, katerim se je škoda zdelo, da bi vzorno izpolnjevanje uradniške dolžnosti zaprašilo se v uradnih aktih, in zato naj se obelodani. Torej, čujte! Ker je bila pobotnica slovenska, štel si je c. kr. likvidator krškega davkarstva v dolžnost, pridejati tudi uradni dostavek likvidacije v slovenskem jeziku in — ta lastnoročni uradni dostavek se glasi: Pokozlov: Vitez Franken m./p. Nehvaležno bi bilo, ko bi se taka stvar in tako ime ne rešila pozabljenja. Zato smo jima tu postavili primeren spominek.

— („Gleiches Recht für alle!“) Restavraciji ljubljanske čitalnice je naloženo obrtnega davka (Erwerb-Steuer) 31 gold. 50 kr., restavraciji ljubljanskega kasina pa 15 gold. 75 kr. Čitalnica je pritoževala se zoper to že večkrat, pa brez uspeha. In vendar upijeta ljubljanska inteligencija in njen kapital, da je kasinska restavracija prva v mestu, „Tagblatt“ in uradna „Laib. Ztg.“ pa poročata bahaje se, da kasinsko krčmo obiskuje vedno na stotine ljudi, denes 800, jutri 600, pa spet 1100, z eno besedo toliko ljudi, za kolikor v vsi čitalnici še przstora nij! Pa se vé, kaj to de? Čitalnica je za to — narodno društvo!

— (Iz Gradca) se nam piše, da je ministerstvo poduka vsled disciplinarne preiskave na mariborski gimnaziji uže razsodilo. Znani prof. Wretschko bo prestavljen. Kam, — to se ne ve. A reč še nij dognana. Ker ministerijalni odlok pravi, da so akti disciplinarne preiskave stoprv delo ma rešeni, nadejati se je, da bo tudi druge mračnjake, ki so zavod bolj pačili, nego se je prof. Wretschkotu sponašalo, enaka osoda zadela.

— (Slovenski študentje višjih šol) v Gradcu imajo danes v torek zbor, v katerem bodo izgovorili mnenje slov. mladine o novi „pravni“ ali konservativni stranki, ki je med Slovenci naradno slogo razbila.

— (Potres zemlje.) V nedeljo 29. junija smo ob 5. uri in 10 minutah zjutraj čutili tukaj v Ljubljani silni potres. Slišalo se je kakor daljni grom, potem se je tresla zemlja in hiše, okna so šklepetala in na mnogih krajih je od zida se rušil omet. Prvi močni potres je trajal 2 sekundi, potem je malo ponehalo in prišel je drugi tudi 2 sekundi. Potres je šel od severo-vzhoda proti jugo-zahodu. Na bližnjem močvirju je bil še silnejši. Tudi od drugod se nam piše od tega potresa. V Trstu je bil 12 sekund čutiti. Treslo se je, kakor bi valovi barko zibali v naglih sunkih; po 20 minutah se je na novo začelo tresti skoz 4 sekunde, pa bolj mirno. Vrata so škripala in pri nekaterih večjih hišah so popokale kamenitne stopnice. Sliši se, da je v nekih hišah škoda po potresu velika. — Iz Ajdovščine se nam piše 29. junija: Denes ob 5. uri zjutraj bil je pri nas velikanski potres, katerega se naj starejši ljudje ne spominjajo. Trajal je dobro minuto. Izhajal je od zahoda proti izhodu, s prva bolj močan, potem vedno slabiji. Ljudje, kateri so še v spavnicah bili, govoré, da se je postelja pod njimi zibala kot čoln na vodi. Steklenice in lučniki na mizah so se zvrnili, slike na zidovji majale, kot bi jih hudi vihar pihal. Druge nesreče pa nij bilo nobene. — Iz Šmarja pri Gorici se poroča, da je bil 29. junija ob 5. uri zjutraj velikanski potres, ki je trajal pol minute in proti koncu vedno bolj močan; izhajal je od zahoda proti izhodu.

— (Jezuiti v Repnjah.) Poročali smo, da morajo jezuiti iz Repenj, kjer so se brez vladnega dovoljenja naselili, odpraviti se in sploh kranjsko deželo zapustiti. Zoper ta odlok se jezuiti ne bodo pritožili, ampak, kakor smo poizvedeli, bodo samo spisali spomenico, v kateri hote dokazati svojo pravico, naseljevati se na Kranjskem. To spomenico bodo odposlali ministerstvu; potem zapuste Kranjsko in gredo na — Koroško v šent Pavel.

— (Iz Postojne) se nam piše: „Tukajšnji kavarnar g. Merkel je 26. t. m. velicega volka ustrelil. Volk tehta blizu 90 funtov. Najbrž se je priklatil iz gozda za ovcami, pa se mu nij izšlo po sreči. — Pri tej priložnosti naj še povem, da tukajšnji oskrbnik državnih sadišč, g. Fr. Padar razlaga v ljudski in nedeljski šoli gozdarske in kmetijske reči z dovoljenjem c. k. okrajnega šolskega sveta — brezplačno.

— (Ljubljansko tiskarsko društvo) praznovalo je preteklo nedeljo god Gutenberga, znanca tiskarske umetnosti, v domačem krogu. Že zjutraj se je zbralo nad 200 ljudi na Rožniku, kjer se je brala sv. maša, pri kateri so peli naši izvrstni pevci dram. društva. Po sv. maši je bil skupni zajutrek, katerega se je tudi mnogo druge gospode udeležilo, kakor tudi gospodje pevci, kateri so nas zabavali z milimi slovenskimi pesnimi; tako se je končalo v krogu slovenske družbe dopoldan. Popoldne ob 4. uri pričela se je mala veselica pri „kamnitni mizi“ v rojstni hiši slavnega slovenskega pesnika Vodnika v zgor-

nej Šiški. Zbrala se je velika množica tiskarjev, katere je zopet počastila mnoga gospoda. Tukaj se je tudi pelo, ter pozneje, ko so se tuji gostje porazšli, med tiskarji živahne napitnice napravljale njihovemu znanstvencu tiskarske umetnosti Gutenbergu. Tako so zopet pokazali tiskarji v Ljubljani, da vedno spoštujejo ter se iskreno spominjajo njihovega starega Gutenberga, kateri je že pred dolgo časom, žalibog, moral ločiti se za večno med tujo armado. Tiskarji pa so zapustili, navdušeni napitnic in govorov s teškim srcem „rojstno hišo milega nam slovenskega pesnika Vodnika“ že pozno v noči.

— („Laže kakor kaplan Klun“) „Vaterlandov“ dopisnik, to je v inteligentnih krogih v Ljubljani prislovica postala. In samo to je dovolj, da navajamo kot odgovor na njegove surove napade na dr. Vošnjaka, dr. Zarnika itd. v dunajskem „Vaterl.“ Sicer se nam zdi prostora škoda, da bi se s tem hudobnim zelotom pečali.

Tujci.

30. junija.

Evropa: Berzačili, Polak iz Trsta. — Goringler iz Gradca. — Urbančič iz Tupalič. — Knaus iz Krškega. — Deseppi et Consorte, Pik iz Dunaja. **Pri Elefantu:** Grofica Engelheim z rodbino in družino iz pruske Silezije. — Baronovka pl. Walfad iz Berolina. — Br. Taufreier iz Višnje gore. — Dradček iz Canale. — Breznikar iz Konjic. — Za-

molo iz Trbovlj. — Mogolič od sv. Lamberta. — Pilar iz Gradca. — Pretner, Klein, Pavani iz Trsta. — Den, Polak, Mali iz Tržiča. — Svetec z gospo iz Litije. — Stern iz Zagreba. — Vidic z družino iz Novega mesta. — Blau iz Kaniže. — Valenčič iz Il. Bistrice. — Narvovič iz Albone. — Pader iz Reke. — Zovic iz Glina. — Urluh iz Zidanega mosta. — Franke iz Benetk. — Konšek iz Trojana. **Pri Malléi:** Besinger, Sturges, Robringer iz Dunaja. — Mali, Polak iz Tržiča. — Škarja iz Kranja.

Dunajska borza 30. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	67 gld. 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72 „ 50 „
1860 drž. posojilo	101 „ 50 „
Akcije narodne banke	980 „ — „
Kreditne akcije	255 „ 50 „
London	110 „ — „
Napol.	8 „ 85 „
C. k. cekini	— „ — „
Srebro	108 „ 75 „

Franjo Kocuvan,
doktor vsega zdravilstva,

bivši zdravnik v občni bolnišnici graški se počasti p. n. občinstvu naznanjati, da se je kot praktični zdravnik v **Kranju (v Utrihovi hiši št. 45)** naselil. Zdravil bode vsakovrstne bolezni. **NB. Za bolne na očeh ordinira od 7. do 8. ure zjutraj.** (170—1)

Uho- in oči bolnim celjske okolice
naznanjamo, da je zdaj zdravnik ušes in očíj, **dr. M. Schwarz** iz Gradca v Celji in tam do 6. julija ostane. — Gospod **dr. Schwarz** je v znanstvenih krogih po večih delih, katere so pod imenom „Föhrenschwarz“ na svetlo prišle, kot dobro podučeni strokovnjak znan. (167—2)
Dr. Schwarz biva v „Hotel Elefant“ v Celji.

Početkom meseca julija tega leta začnemo v Ljubljani izdavat:

„Slovenski tednik“

politični in gospodarski list za kmetstvo ljudstvo.

„Slovenski tednik“ je namenjen našemu kmetškemu ljudstvu, katero navadno nema časa, dolgih spisov čitati in velikih časnikov prebirati, pa bi vendar tudi rado poizvedelo, kaj se po svetu godi in kako slovenski in drugi narodi napredujejo.

„Slovenski tednik“ bode tedaj v kratkih, pa jedrnatih spisih donasal vse in vsakovrstne **novosti** iz domačih **slovenskih** in **tujih** dežel; on bode podučeval svoje bralce v **občinskih, deželnih in državnih zadevah**, ter jim bode kratko razlagal nove **postave**, posebno one, katere se tičejo kmetškega stanu, šolstva, občin itd.

Dalje bode „Slovenski tednik“ donasal podučne kratke spise o gospodarskih, poljedelskih, živinozdravilskih, sadje- in vinorejnih stvareh. Naznanjal bode vsak teden **tržne cene** žita, živine, vina itd.

„Slovenski tednik“ bode vselej zagovarjal narodne in politične pravice slovenskega naroda in svobodna načela sedanjega veka.

Sploh pa bode „Slovenski tednik“ skrbel, da bode podučil slovenskega kmeta o vsem, kar mu utegne koristiti, mu bistriti um in njegovo duševno in materialno stanje popoljševati.

„Slovenski tednik“ izhaja v Ljubljani vsak petek na mali poli in velja:

Za celo leto . . . . . 2 gld. 40 kr.
Za pol leta . . . . . 1 „ 20 „

Naročnina naj se pošilja po poštnih nakaznicah opravništvu „Slovenskega tednika“ v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

Prvi list izide v petek 4. julija t. l.

Prosimo tedaj, naj se naročniki kakor brž mogoče oglase, da vemo koliko iztisov tiskati.

Lastništvo in opravništvo „Slovenskega tednika“.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: **Ivan Semen.**

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.